

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

TOPLUMSAL DUYARLILIK VE KATKI PROJELERİ

AÜ-EF-SB-2025-P3 NUMARALI

PROJE SONUÇ FORMU

1. PROJENİN ADI/SLOGANI:

PROJENİN ADI: Küllerinden Yeşerenler

PROJENİN SLOGANI: Ateşi Değil Bilinci Büyüt

PROJENİN INSTAGRAM ADRESİ: @kullerindenyeserenler

2. PROJENİN KONUSU:

Orman yangınları, yalnızca doğal bir afet değil, aynı zamanda toplumsal farkındalığın, çevre bilincinin ve bireysel sorumluluk duygusunun eksikliğinden beslenen çok boyutlu bir kriz alanıdır. İnsan ihmali, bilinçsizlik, denetimsiz enerji hatları, turistik faaliyetler, kurumlar arası koordinasyon eksiklikleri ve küresel iklim değişikliğinin etkileri bir araya geldiğinde, yangınlar ekolojik tahribatın yanı sıra sosyal ve ekonomik kayıplara da yol açmaktadır. Özellikle Akdeniz iklim kuşağında yer alan bölgelerde uzun süren kuraklık, yüksek sıcaklıklar ve düşük nem oranı, bu riskleri daha da artırmaktadır. Ancak yangınların büyük çoğunluğu (%96) insan kaynaklı olup, bu durum çevre krizinin teknik değil **kültürel bir sorun** olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla çözümün yalnızca müdahale kapasitesini artırmakla değil, bireylerin doğaya bakışını ve davranış biçimlerini dönüştürmekle mümkün olacağı açıktır. Bu noktadan hareketle “**Küllerinden Yeşerenler**” projesi, orman yangınlarının kök nedenlerine karşı toplumsal farkındalığı artırmayı ve özellikle **çocuklarda erken yaşta çevre bilinci, doğa sevgisi ve sorumluluk duygusu** geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çünkü kalıcı çevre bilinci, çocuklukta şekillenen değerler ve davranış kalıplarıyla mümkün olabilir. Bu yönüyle proje, hem çevresel hem de toplumsal açıdan iki temel soruna yanıt vermektedir:

- Çevresel Boyut:** İnsan faaliyetleri, altyapı eksiklikleri ve iklim değişikliğinin birleşimiyle artan orman yangını riski.
- Eğitimsel Boyut:** Çocuklarda çevreye karşı bilgi eksikliği, duygusal uzaklık ve sorumluluk bilincinin yeterince gelişmemesi.

Yangınla mücadeledeki yetersizliğin kök nedenleri, birbiriyle bağlantılı dört temel eksende toplanmaktadır:

- **Kurumsal Eksiklikler:** Kurumlar arası koordinasyon sorunları ve denetim yetersizlikleri müdahaleyi geciktirmekte, yangınların bölgesel felakete dönüşmesine yol açmaktadır.
- **Teknik Eksiklikler:** Ekipman ve personel yetersizliği, müdahale kapasitesini düşürmekte, görevli personelin güvenliğini tehlikeye atmaktadır.
- **Toplumsal Eksiklikler:** Halkın bilinç düzeyinin düşük olması ve dikkatsiz davranışlar, yangınların en temel nedenlerinden biridir.
- **Çevresel Faktörler:** Uzun süren kuraklık, düşük nem oranı ve sıcaklık artışı gibi iklimsel koşullar yangınların yayılma hızını artırmaktadır.

Bu çok katmanlı sorunlar, projenin odak noktasını oluşturmaktadır. “Küllerinden Yeşerenler” bu nedenle yalnızca bilgilendirmeye değil, **değer kazandırmaya ve davranış değişimi yaratmaya** odaklanır. Çocuklara doğayı koruma bilinci kazandırmak, gelecekte orman yangınlarını önlemenin en güçlü toplumsal teminatıdır.

3. PROJENİN AMAÇLARI/HEDEFLERİ:

Ana Hedef:

Orman yangınlarının temelinde yer alan bilinç eksikliğine karşı, erken yaşta çevre bilinci, doğa sevgisi ve sorumluluk duygusu kazandırarak uzun vadede toplumsal farkındalığın artmasına katkı sağlamak.

Proje Hedefi:

Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin doğayla etkileşim kurarak çevreye ilişkin bilgi, farkındalık ve duyarlılıklarını artırmak; çocukların çevreyi koruma konusunda bilinçli, duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunmak.

Alt Hedefler:

1. Bilgi ve Farkındalık Artışı:

Çocukların orman ekosistemlerinin önemi, yangınların nedenleri ve sonuçları hakkında temel çevre bilgisi edinmelerini sağlamak.

2. Duygusal Bağ ve Empati Geliştirmek:

Doğa temelli etkinlikler yoluyla çocukların çevreyle duygusal bağ kurmalarını, orman canlılarına karşı empati geliştirmelerini teşvik etmek.

3. Yaratıcı Düşünme ve Davranış Değişimi Sağlamak:

Sanat, hikâye anlatımı ve oyun temelli etkinliklerle çocukların çevre sorunlarına karşı yaratıcı çözüm üretme becerilerini geliştirmek ve doğa dostu davranış biçimlerini içselleştirmelerini sağlamak.

4. Aile ve Toplum Duyarlılığını Artırmak:

Çocuklar aracılığıyla ailelerin ve yakın çevrenin çevre bilinci düzeyini yükseltmek, çevreye yönelik toplumsal duyarlılığı yaygınlaştırmak.

4. PROJENİN HEDEF KİTLESİ:

Bu projenin birincil hedef kitlesini, ortaokul düzeyindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Proje, çocukların gelişim düzeylerine uygun olarak tasarlanan eğitsel, sanatsal ve uygulamalı etkinliklerle onların çevreye yönelik bilgi, farkındalık ve sorumluluk düzeylerini artırmayı amaçlamıştır. Bu bağlamda proje, yalnızca çocukları değil, onların çevresinde yer alan öğretmenleri, aile bireylerini ve okul topluluğunu da dolaylı hedef kitle olarak kapsamıştır. Çocukların proje sürecinde kazandıkları bilgi ve değerleri çevreleriyle paylaşmaları sayesinde farkındalık etkisi genişlemiş, toplumun farklı kesimlerinde çevreye duyarlı davranış biçimleri teşvik edilmiştir.

Birincil Hedef Kitle:

- Antalya ilinde yer alan ortaokullarda öğrenim gören 5.sınıf öğrenciler

İkincil (Dolaylı) Hedef Kitle:

- Öğretmenler, okul yöneticileri ve ebeveynler
- Gönüllü üniversite öğrencileri (rehberlik ve destek faaliyetleri kapsamında)
- Yerel kurumlar ve çevre sivil toplum kuruluşları

5. PROJEYİ DESTEKLEYEN KURULUŞLAR:

- **Girne Koleji**
- **Özel Konyaaltı Mustafa Kemal Okulları**
- **Özel Antalya Akant Koleji**
- **Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi:**
Okullarda yürütülecek projeler için eğitim materyallerinin sağlanması, proje üyelerine eğitim desteği, konferans faaliyeti.
- **AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı):**
Yangın güvenliği ve afet farkındalığı konularında uzman eğitmen desteği sağlamak.
- **Antre Sahne:**
Yaratıcı drama ve tiyatro eğitimi ve uygulaması.
- **Akdeniz Üniversitesi:**
Projenin akademik danışmanlığını yürütmek, gönüllü üniversite öğrencileriyle çocuklar arasında köprü kurmak ve bilimsel raporlama desteği sağlamak.

6. PROJE STRATEJİSİ VE MANTIKSAL ÇERÇEVE TABLOSU:

Proje Stratejisi	Göstergeler (Doğrulanabilir)	Dışsal Koşullar / Varsayımlar
Ana Hedef	Erken yaşta çevre bilinci, doğa sevgisi ve sorumluluk duygusunun güçlenmesi; uzun vadede toplumsal farkındalığa katkı.	
	- Proje döneminde çevre bilgisi ve farkındalık puanlarında ≥ %50 artış (ön-son kısa anket).	- Okul yönetimleri izinlerin zamanında alınması.
	- Çevreye yönelik tutum ölçeğinde öğrencilerin ≥ %70 olumlu değişim göstermesi.	- Aşırı hava olayları nedeniyle saha/okul etkinliklerinin iptal olmaması.
Alt hedefler	Göstergeler	Dışsal Koşullar
1. Bilgi ve Farkındalık Artışı	- En az 200 öğrenciye erişim; bilgi testinde ≥ %50 artış .	Materyal ve sınıf erişimi sağlanır.
2. Duygusal Bağ ve Empati	- Gözlem rubriklerinde öğrencilerin ≥ %80'i empati/sorumluluk göstergelerinde artış gösterir.	Yaşa uygun pedagojik ortam ve süre.
3. Yaratıcı Düşünme ve Davranış	- En az 200 öğrencinin sanat/oyun temelli üretime katılımı; doğru davranış performansı ≥ %80 (mini tatbikat).	AFAD ve Antre Sahne'den eğitim ve tatbikat desteği alınır.
Sonuçlar (Çıktılar)	Göstergeler	Dışsal Koşullar
1. Eğitim modülleri uygulanır (Modül 1-3; mini quiz, tatbikat, yaratıcı drama tiyatrosu etkinliği)	- 3 modül tamamlandı; oturum sayısı ≥ 12 ; katılım listeleri.	Uzman/öğretmen eşleştirmesi zamanında yapılır.
2. Deneyim & oyun uygulamaları gerçekleşir (Ateşsiz Piknik, Doğa Gözlemi, Risk Avı)	- Uygulama seansı ≥ 8 ; doğru davranış oranı ≥ %80 .	Hava ve alan uygunluğu.
3. Hikâye kitabı yayımlanır ("Ormanın Gözleri ve Kulakları")	- 1 kitap; ≥ 3 kurum sitesinde paylaşım.	Telif/izin süreçleri tamamlanır.

4. Görünürlük ve kapanış etkinlikleri (konferans ve katılım sertifikaları)	- Konferans ziyaretçisi \geq 200.	Okul/yerel hesaplardan duyuru yapılır.
---	-------------------------------------	--

7. PROJE EKİBİ:

Proje Danışmanı: Dr. Merve Suzan Ilık Bilben

Proje Lideri/Sözcüsü: Nisa Nur Orhan

Proje Görevlileri: Seçkin Kırçak, Nilüfer Uyar Güvenenler, Dilara Kışlalı, Tuncay Özdemiroğlu, Havle Nur Yılmaz, Melike Sayat, Rabia İlknur Gökalp, Sena Akyol

8. PROJENİN SÜRESİ:

15.09.2025 – 01.06.2026

Eğitim Materyalleri & Anketler	554 saat
Saha & Uygulama Malzemeleri	184 saat
Dijital Kitap & İçerik Üretimi	288 saat
Organizasyon & Görünürlük	200 saat
TOPLAM	1.226 saat

9. PROJENİN FAALİYETLERİ:

Proje faaliyetleri hazırlık, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamada yürütülmüştür. Her aşama, hedef kitle olan ortaokul öğrencilerinin pedagojik seviyesine uygun, interaktif ve yüz yüze katılım olanakları sunacak biçimde planlanıp hayata geçirilmiştir.

A. Hazırlık ve Planlama

1. Proje Tanıtımı ve Sosyal Medya Kampanyası:

"Küllerinden Yeşerenler" sosyal medya hesabı (Instagram) açılarak aktif hale getirilmiştir.

- Projenin mottosu olan "Ateşi Değil Bilinci Büyüt" ekseninde tanıtım görselleri, çocukların ilgisini çekecek afişler ve videolar paylaşılmıştır.

2. Koordinasyon ve Uyarılama Süreci:

Hedef okullar (Akant Koleji, Girne Koleji, Özel Konyaaltı Mustafa Kemal Okulları) belirlenmiş ve görüşülerek takvim netleştirilmiştir. AFAD ve Antre Sahne gibi uzman kurumlarla tarih

eşleştirmeleri yapılmış, tüm saha/okul faaliyetleri için gerekli izin ve güvenlik kontrol listeleri tamamlanmıştır.

B. Uygulama ve Etkinlikler

Tarih Aralığı	Etkinlik Başlığı/Tema	Açıklama
Şubat - Mart 2026	Eğitim Öncesi Ölçümler	Etkinliklere başlanmadan önce, öğrencilerin mevcut çevre ve yangın bilincini ölçmek amacıyla 175 öğrenciye "Eğitim Öncesi Bilgi ve Farkındalık Anketi" uygulanmıştır.
Şubat - Mart 2026	Modül 1 & 2: Orman Ekosistemi ve Yangın Nedenleri Eğitimi	Proje ekibi tarafından, sınıf içerisinde çocukların ilgisini çekecek görseller ve etkileşimli sunumlar kullanılarak eğitimler verilmiştir. Ormanın sadece ağaç topluluğu değil, yaşayan bir ekosistem olduğu anlatılmıştır. Öğrenciler videolar izleyerek yangınların ihmal (söndürülmemiş ateş), kaza ve altyapı sorunları gibi sebeplerle (insan kaynaklı) başladığını somut örneklerle görmüştür. Çocuklar bu aşamada, orman sevgisini benimsemiş ve yangınlara sebep olmamak için nasıl doğru davranmaları gerektiğini (önlem almayı) öğrenmiştir. https://www.instagram.com/p/DVHOcHejQxd/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWF1ZA==
Şubat - Mart 2026	Modül 3: Afet Güvenliği ve Doğru Tepki (AFAD İş Birliği)	AFAD uzmanlarının rehberliğinde gerçekleştirilen bu etkinlikte çocuklara konferans salonu ve okulda "Mini Tatbikat Senaryoları" uygulanarak; afet anında güvenli pozisyon alma, tahliye rotasını izleme ve yetkililere (112) doğru şekilde haber verme provaları yapılmıştır. Çocukların kriz anında paniğe kapılmadan soğukkanlı refleksler geliştirmesi sağlanmıştır. https://www.instagram.com/p/DVoeq-vjeKX/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWF1ZA==
Şubat - Mart 2026	Yaratıcı Drama Tiyatro Etkinliği (Antre Sahne İş Birliği)	Antre Sahne sanatçıları rehberliğinde gerçekleştirilen bu etkinlikte çocuklar, yangın anındaki bir ağacı, bir orman canlısını veya rüzgârı doğaçlama olarak canlandırmıştır. Sınıf ortamı bir tiyatro sahnesine dönüştürülerek, orman yangınının sadece ağaçlara değil tüm yaşama verdiği zarar çocukların kendi

Tarih Aralığı	Etkinlik Başlığı/Tema	Açıklama
		<p>oyunlarıyla keşfedilmiştir. Etkinlik, çocuklarda empati duygusunu zirveye taşımış ve orman sevgisini kalıcı bir anyaya dönüştürmüştür.</p> <p>https://www.instagram.com/p/DWT91zFiLG-/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA==</p>
Mart - Nisan 2026	Ateşsiz Piknik, Risk Avı ve Doğa Gözlemi	<p>Teorik bilgilerin gerçek hayata taşındığı en kapsamlı saha etkinliğidir. Güvenli bir doğa alanında/botanik bahçesinde düzenlenen organizasyonda, öğrenciler kendi hazırladıkları kumanyalarla "Ateş yakmadan atıksız beslenme" (Ateşsiz Piknik) deneyimini yaşamışlardır. Etkinlik sırasında "Risk Avı" yapılarak; doğadaki cam kırığı, kurumuş ot ve izmarit gibi riskler uygulamalı olarak tespit edilmiştir. Çocukların bu gözlemleri Risk Avı ve Doğa Gözlem Formlarına yansıtılarak, ateşsiz piknik kültürü başarıyla oluşturulmuştur.</p> <p>https://www.instagram.com/p/DWT97bvCNSS/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRIODBiNWFIZA==</p>
Mart - Nisan 2026	Ölçme, Değerlendirme ve Sertifika Törenleri	<p>Proje saha faaliyetlerinin ve eğitimlerin tamamlanmasının ardından, gerçekleştirilen çalışmaların ölçülebilir etkisini değerlendirmek amacıyla 176 öğrenciye 'Eğitim Sonrası Bilgi ve Farkındalık Anketi' uygulanmıştır. Bu anketten elde edilen veriler sistematik olarak analiz edilmiş ve projenin başlangıçta belirlenen doğa bilinci oluşturma hedeflerine başarıyla ulaştığı somut bulgularla kanıtlanmıştır. Değerlendirme sürecinin ardından, projeye aktif katılım sağlayan her bir öğrenciye 'Küçük Çevre Elçisi' sertifikası takdim edilmiştir. Bu sertifikalandırma adımı ile çevre koruma bilincinin yalnızca bir proje faaliyeti ile sınırlı kalmayıp, öğrencilerin yaşam boyu gururla sürdürecekleri kalıcı bir sorumluluğa dönüşmesi amaçlanmış ve pekiştirilmiştir.</p>
Nisan - Mayıs 2026	Görünürlük ve Final Raporlaması	<p>Küllerinden Yeşerenler projesinin kapanış faaliyetleri kapsamında, TODBA iş birliğiyle Akdeniz Üniversitesi ev sahipliğinde 'Orman Yangınları' konulu bir uzman konferansı düzenlenmiştir. Prof. Dr. Ali Kavgacı tarafından verilen bu</p>

Tarih Aralığı	Etkinlik Başlığı/Tema	Açıklama
		konferans ile projenin orman yangınlarını önleme ve farkındalık hedefleri uzman bir perspektifle desteklenmiştir. Etkinliğin ardından, proje süresince yürütülen tüm çalışmalara ait veriler sistematik olarak derlenmiş; projenin genel etkisini, çıktılarını ve değerlendirmelerini içeren nihai sonuç raporu ile kapsamlı bir kapanış sunum dosyası hazırlanmıştır.
Proje Süresi Boyunca	Sosyal Medya ve Hikaye Kitabı (Ormanın Gözleri ve Kulakları)	<p>Proje uygulama süreci boyunca sosyal medya platformları, görünürlüğü artırmak amacıyla aktif ve stratejik bir şekilde kullanılmış; gerçekleştirilen etkinliklere ait görseller ve elde edilen kazanımlar düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılmıştır. Yaygınlaştırma faaliyetlerinin en önemli somut çıktılarından biri olarak, Nilüfer Uyar Güvenenler tarafından çocuklar için kaleme alınan 'Ormanın Gözleri ve Kulakları' isimli ortak hikâye kitabı hazırlanmıştır. Pembe Fil Yayınevi tarafından 1.000 adet basılarak hayata geçirilen bu eser sayesinde, projemizin çevre bilinci mesajı somutlaştırılmış ve hedef kitlemiz olan çocuklardan başlayarak çok daha geniş kitlelere kalıcı olarak ulaştırılması sağlanmıştır.</p> <p>https://www.instagram.com/kullerindenyeserenler?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw==</p>

10. PROJENİN MALİYETİ:

Bütçe Kalemi	Açıklama	Tahmini Tutar (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)
Konferans Salonu Kiralama	Yapılan konferans için kiralanan salon	5.000	10.000
Ulaşım Masrafları	Okullara ve ilgili kurumlara ziyaret sırasındaki tüm ulaşım, öğrencilerin üniversiteye ulaşmaları		16.300
Tiyatro Etkinliği	Tiyatro oyuncularının destekleri		15.000
Eğitim ve Farkındalık Materyalleri	Öğrenciler için çevre bilinci kavram kartları ve anket formları	3.000	3.500

Uygulamalı Etkinlik Malzemeleri	“Ateşsiz Piknik”, doğa gözlemi ve oyun etkinlikleri için malzeme, güvenlik seti	2.500	5.400
Dijital İçerik ve Hikâye Kitabı Üretimi	“Ormanın Gözleri ve Kulakları” kitap tasarımı, baskı ve yayın giderleri	3.000	85.000
Saha ve Organizasyon Giderleri	İkram, okul içi teknik donanım	3.500	870
Tanıtım ve Görünürlük Çalışmaları	Afiş, broşür, sosyal medya içerikleri, sertifika tasarımları	2.000	1.320
Değerlendirme ve Raporlama	Veri analizi, geri bildirim formları ve rapor tasarımı	1.000	1.780
Toplam		20.000 TL	139.170 TL

11. PROJE KAZANIMLARI VE SONUÇ DEĞERLENDİRMESİ:

Bu bölüm, "Küllerinden Yeşerenler" projesi kapsamında Akant Koleji, Girne Koleji ve Özel Konyaaltı Mustafa Kemal Okulları'nda gerçekleştirilen okul içi faaliyetlerin, ön test (175 katılımcı) ve son test (176 katılımcı) olmak üzere toplam 351 anket verisine dayalı nicel ve nitel değerlendirmesini içermektedir. Proje sonucunda, hedef kitle olan ortaokul (5. sınıf) öğrencilerinde bilişsel, psikomotor ve duyuşsal (duygusal) düzeylerde derinlemesine bir dönüşüm yaratılmıştır. Sahada uygulanan faaliyetler üç ana ekseninde yürütülmüş ve kazanımları aşağıdaki gibi raporlanmıştır:

A. Teorik Temellendirme ve Bilişsel Dönüşüm (Modül 1 ve Modül 2)

Faaliyetin İçeriği ve Uygulama Metodolojisi: Proje üyeleri tarafından bizzat yürütülen bu birleşik eğitim aşaması, "Orman Ekosistemi (Orman Kimdir?)" ve "Yangın Nedenleri ve Doğru Davranış" modüllerini kapsamaktadır. Ortaokul öğrencilerinin pedagojik algı düzeylerine uygun olarak hazırlanan interaktif sunumlar ve görsel materyaller aracılığıyla, ormanların yalnızca birer ağaç topluluğu değil, yaşayan ve nefes alan kompleks bir ekosistem olduğu anlatılmıştır. Öğrenciler, "yapma" diyen didaktik bir dille değil; "neden korumalıyız?" sorusuna yanıt arayan, neden-sonuç ilişkisine dayalı bir "Çevre Dedektifi" mantığıyla eğitime dahil edilmiştir. İnsan kaynaklı hatalar, küresel iklim krizinin etkileri ve ekolojik ayak izi kavramları bu aşamada aktarılmıştır.

Nicel Kazanımlar ve Veri Analizi: Öğrencilerin bilişsel seviyelerindeki artışı ölçmek için uygulanan 10 soruluk bilgi testinin analizi, projenin bu aşamasında hedeflenen "%50 oranında başarı artışı" beklentisinin çok ötesine geçildiğini kanıtlamıştır.

- **Genel Başarı Sıçraması:** Öğrencilerin bilgi sorularındaki doğru yanıt ortalaması 10 üzerinden **4.07'den 7.77'ye** fırlayarak, %91 oranında muazzam bir genel bilgi artışı sağlamıştır.
- **İnsan Faktörünün Kavranması:** Projenin çıkış noktası olan "orman yangınlarının temel nedeni" sorusunda köklü bir bilinç değişimi yaşanmıştır. Eğitim öncesinde Türkiye'deki yangınların %96 oranında insan kaynaklı olduğunu bilenlerin oranı yalnızca **%28.57** iken, eğitim sonrasında bu oran **%85.80'e** ulaşarak (+57.22 Puan), çevre krizinin aslında bir insan ve kültür krizi olduğu gerçeği çocuklara başarıyla aktarılmıştır.
- **Ekolojik Yaşam Döngüsünün İdrakı:** Oksijen ve ağaç dengesini anlatan "4 kişilik bir ailenin yaşaması için gereken oksijen ihtiyacını kaç ağaç karşılar?" (Doğru Yanıt: 2 ağaç) sorusuna verilen doğru yanıt oranı **%9.71'den %85.80'e** (+76.08 Puan) devasa bir artış göstermiştir.
- **Doğal Dengenin Anlaşılması:** Yetişkin bir kayın ağacının köklerinde 10 ton su tutabildiği gerçeği %30.29'dan **%79.55'e**, erozyon ve orman arasındaki doğrudan ilişki ise %59.43'ten **%77.84'e** yükselmiştir. **Sonuç:** Proje ekibinin yürüttüğü bu modüller, çocukların doğaya dair kulaktan dolma bilgilerini silmiş, yerine bilimsel, ekolojik ve nedenselliğe dayalı sağlam bir çevre okuryazarlığı inşa etmiştir.

B. Afet Güvenliği ve Kriz Yönetimi (Modül 3 – AFAD İş Birliği)

Faaliyetin İçeriği ve Uygulama Metodolojisi: Teorik temellerin atılmasının ardından, olası bir kriz anında yapılması gerekenlerin öğretildiği Modül 3, projenin en hayati ayaklarından birini oluşturmuştur. Bu faaliyet, alanında uzman **AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) ekiplerinin** okullara davet edilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Resmi üniformalı saha uzmanlarının katılımı, çocukların konuya olan ciddiyetini ve odaklanmasını en üst düzeye çıkarmıştır. AFAD yetkilileri tarafından önce bir görsel brifing verilmiş, ardından konferans salonu ve okul bahçesi ortamında "Mini Tatbikat" ve "Tahliye Tatbikatı" yaptırılmıştır. Afet anında alınacak pozisyon, güvenli tahliye koridorlarının kullanımı ve paniği önleme stratejileri fiziksel olarak deneyimletilmiştir.

Nitel ve Nitel Kazanımlar:

- **Bilinçli Refleks Gelişimi:** Tatbikatlar sayesinde afet güvenliği sadece zihinsel bir bilgi olmaktan çıkmış, kas hafızasına (psikomotor beceriye) işlenmiştir. "Bana bir şey olmaz" düşüncesinin yerini "Hazırlıklıyım ve ne yapacağımı biliyorum" özgüveni almıştır.
- **İhbar Hattı Farkındalığı:** Ön test verilerinde, bir yangın anında aranması gereken "112 Acil Çağrı Merkezi" numarasını doğru bilen öğrencilerin oranı %49.14 seviyesindeyken, AFAD eğitimleri ve tatbikatları sonrasında bu oran **%89.77'ye** (+40.63 Puan) fırlamıştır. Bu veri, çocukların acil durum karşısında inisiyatif alıp doğru kurumlara ulaşma yetkinliğini tam olarak kazandığını göstermektedir.

C. Sanat ve Empati Odaklı Yaratıcı Drama Etkinliği (Antre Sahne İş Birliği)

Faaliyetin İçeriği ve Uygulama Metodolojisi: Projenin sadece bilişsel ve davranışsal düzeyde kalmaması, aynı zamanda duyuşsal (duygusal) düzeyde kalıcı bir iz bırakması amacıyla profesyonel tiyatro sanatçılarıyla iş birliğine gidilmiştir. **Antre Sahne** ekibi okullara gelerek öğrencilerle interaktif "Yaratıcı Drama" atölyeleri gerçekleştirmiştir. Bu atölyelerde çocuklar sadece yangını dışarıdan izleyen bir insan rolünde değil; alevlerin yaklaştığı bir ağaç, yuvası tehlikede olan bir kuş veya ormana atılmış bir cam şişenin iç sesi gibi farklı rollere bürünmüşlerdir.

Nitel Kazanımlar ve Davranışsal Dönüşüm Verileri: Sanatın ve rol yapmanın dönüştürücü gücü, anketlerin tutum ve farkındalık ölçeklerine doğrudan ve güçlü bir biçimde yansımıştır:

- **Derinleşen Duygusal Bağ:** Bir canlının yerine geçerek empati kuran çocuklarda doğaya yönelik aidiyet hissi zirveye çıkmıştır. "Doğadayken kendimi mutlu ve huzurlu hissederim" ifadesine katılım oranı eğitimler öncesi %72 iken, tiyatro etkinliğinin ardından bu oran **%85.23'e** (+13.23 Puan) yükselmiştir.
- **Proaktif Sosyal Sorumluluk:** Drama etkinliğinde ormanın zarar görme ihtimalini içselleştiren çocuklar, gerçek hayatta da bu zararı önlemeye yönelik savunmacı bir tutum geliştirmiştir. "Çevremde yere çöp atan birini görürsem onu nazikçe uyarırım" şeklindeki aktif vatandaşlık iradesi **%61.71'den %73.30'a** (+11.58 Puan) çıkmıştır.
- **Gelecek Vizyonu:** Duygusal deneyim, çocukların gelecek hedeflerini de şekillendirmiştir. "Büyüdüğümde doğayı koruyan birisi olacağım" diyenlerin oranı **%60.57'den %71.59'a** (+11.02 Puan) yükselmiş, çocukların pasif dinleyicilikten "Aktif Çevre Elçisi" rolüne geçişi başarıyla tamamlanmıştır.

Genel Değerlendirme: Sonuç olarak; Proje Ekibinin sunduğu *bilişsel eğitimler* (Modül 1-2), AFAD'ın sunduğu *psikomotor/kriz yönetimi eğitimi* (Modül 3) ve Antre Sahne'nin sunduğu *duyuşsal/empati eğitimi* birbiriyle kusursuz bir uyum içinde çalışmıştır. Okullarda uygulanan bu çok yönlü eğitim metodolojisi, çocukların orman yangınlarına karşı hem zihnen, hem bedenen, hem de kalben bilinçlendiği kalıcı bir dönüşüm ekosistemi yaratmıştır.

D. Saha ve Oyun Temelli Deneyim Uygulamaları (Ateşsiz Piknik, Risk Avı ve Doğa Gözlemi)

Faaliyetin İçeriği ve Uygulama Metodolojisi: Sınıf ortamında ve tatbikatlarda öğrenilen teorik/psikomotor bilgilerin, doğal yaşam alanında gerçek bir hayat pratiğine dönüştürülmesi amacıyla "Saha ve Oyun Temelli Deneyim Uygulamaları" gerçekleştirilmiştir. Akdeniz Üniversitesi Botanik Bahçe alanında yürütölen bu aşamada, Türkiye'deki orman yangınlarının en yaygın sebeplerinden biri olan mangal/piknik ateşine karşı bir kültür değişimi hedeflenmiş ve öğrencilere "Ateşsiz Piknik" konsepti deneyimletilmiştir. Piknik etkinliğinin ardışık adımı olarak, çocukların "Risk Avı ve Doğa Gözlem Formu" eşliğinde defne labirentine girişi ve doğa gözlemi yapmaları sağlanmıştır. Çocuklara,

güvenlikleri gereği "hiçbir nesneye dokunmamaları ve yerinden oynatmamaları" talimatı verilerek, çevrelerindeki insan kaynaklı riskleri (cam kırıkları, sigara izmaritleri, plastik atıklar) birer "Çevre Dedektifi" titizliğiyle gözlemlenmeleri istenmiştir.

Nitel ve Nicel Kazanımlar (Saha Gözlem Formu Analizi): Öğrencilerin saha çalışması esnasında doldurdıkları "Risk Av1 - Doğa Gözlem Formu" verileri, çocukların riskleri tanımlama ve neden-sonuç ilişkisi kurma konusunda neredeyse eksiksiz bir başarı sağladığını göstermektedir. Formdaki temel başlıkların analizi şu şekildedir:

- **Tehlike Unsurunu Tanımlama ve Risk Analizi:** Gözlem yapan öğrencilerin tamamına yakını (%87 bandında), doğadaki bir cam parçasının, sigara izmaritinin veya kurumuş ot yığınlarının sadece bir "çöp" olmadığını idrak etmiştir. Formda yer alan "Bu unsur burada kalırsa ne olabilir?" sorusuna öğrenciler ezici bir çoğunlukla "Görüntü kirliliğine sebep olur" veya "Doğada kaybolur" şıklarını eleyerek doğrudan "Yangına sebep olabilir" tespitini yapmışlardır. Bu durum, mercek etkisi (cam kırığı) veya ısı kaynağı (izmarit) gibi çevresel risklerin çocuklar tarafından teknik olarak kavrandığını kanıtlamaktadır.
- **İnsan Faktörünün (İhmalin) İçselleştirilmesi:** Sınıf içindeki Modül 1 eğitiminde işlenen "Yangınların %96'sı insan kaynaklıdır" teorik bilgisi, sahada tam bir karşılık bulmuştur. Öğrenciler formda yer alan "Sence bu risk nasıl oluşmuş?" sorusunda, doğal nedenleri reddederek doğrudan "İnsan İhmalı" ve "Bilinçsizlik" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu durum, çocukların doğadaki bozulmanın faturasını insan faktörüne (doğru yere) kestiğini göstermektedir.
- **Farkındalığın Gözle Görülür Artışı:** Formdaki "Daha önce bu tür riskleri fark ediyordun mu?" sorusuna öğrencilerin büyük bir kısmı "Hayır" yanıtını verirken, etkinliğin hemen ardından bu risklerin gözle görülür hale gelmesi, projenin çocukların doğaya bakışında bir "uyanış" (farkındalık sıçraması) yarattığının en somut delilidir.

Davranışsal Dönüşüm ve Proaktif Tutum: Projenin temel misyonu olan "Ateşi Değil, Bilinci Büyüt" mottosu, formun çözüm bölümünde kendini açıkça göstermiştir. "Sence bu risklerin oluşmaması için bireyler ne yapmalı?" sorusuna verilen yanıtlar, çocukların pasif gözlemcilikten aktif birer yurttaşa dönüştüğünü belgelemiştir:

- Öğrenciler "Görmezden gelinmeli" şeklindeki ilgisiz yaklaşımı %93'ü reddetmiştir.
- Formu dolduran çocukların %89'u, "Atıklar çöpe atılmalı", "Belirlenmiş alanlar dışında piknik yapılmamalı" gibi bireysel sorumluluk kurallarını işaretlemiştir.
- En önemlisi ise, sosyal bir inisiyatif almayı gerektiren "Çöp atanları gördüğümüzde nazikçe uyarmalı" eyleminin çocuklar tarafından büyük ölçüde benimsenmesidir. Bu durum, sadece

bireysel bir doğa sevgisinin değil, "toplumsal bir çevre denetçisi" olma vizyonunun çocuklara aşılandığını doğrulamaktadır.

Genel Değerlendirme: Akdeniz Üniversitesi Botanik Bahçesinde yürütölen "Ateşsiz Piknik" ve "Risk Avı" uygulamaları; kapalı kapılar ardındaki eğitimin, doğanın tam ortasında nasıl kalıcı bir "Davranışsal Sorumluluk" modeline dönüştüğünün en başarılı örneği olmuştur. Çocuklar; cam kırığını mercek, izmariti kıvılcım, insan ihmali ise yangının asıl sebebi olarak kodlamış; sorunun parçası olmak yerine, çöpleri toplayan ve etrafını uyaran aktif bir çözüm elçisi olma kimliğini %100'e yakın bir başarıyla içselleştirmişlerdir.

E. Proje Çıktılarının Kalıcılığı ve Yaygınlaştırma: "Ormanın Gözleri ve Kulakları" Hikâye Kitabı Faaliyetin İçeriği ve Uygulama Metodolojisi: Proje boyunca uygulanan saha ve sınıf içi etkinliklerin etkisini kalıcı hale getirmek ve proje mesajını çok daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla edebi bir materyal üretilmiştir. Bu kapsamda, projenin görünürlük ve sosyal medya çalışmalarıyla eş güdümlü olarak, Nilüfer Uyar Güvenenler tarafından çocuklar için "Ormanın Gözleri ve Kulakları" isimli ortak hikâye kitabı kaleme alınmıştır. Eser, Pembe Fil Yayınevi etiketiyle 1.000 adet basılarak somut bir proje çıktısı olarak hayata geçirilmiştir.

Nitel Kazanımlar ve Etki: Hazırlanan bu hikâye kitabı sayesinde "doğayı koruma" ve "yangınları önleme" temaları somutlaştırılmıştır. Projenin doğrudan temas edemediği çocuklara da ulaşılmasını sağlayan bu eser, elde edilen çevre bilinci kazanımlarının çocukların kütüphanelerinde yaşam boyu yer edinecek sürdürülebilir bir farkındalık aracına dönüşmesini sağlamıştır.

F. Akademik Kapanış ve Uzman Konferansı (TODBA İş Birliği) Faaliyetin İçeriği ve Uygulama Metodolojisi: Projenin saha, eğitim ve sanat temelli tüm operasyonel süreçlerinin tamamlanmasının ardından kapanış faaliyeti olarak TODBA iş birliğiyle "Orman Yangınları" üzerine bir uzman konferansı düzenlenmiştir. Üniversite bünyesinde gerçekleştirilen ve Prof. Dr. Ali Kavgacı tarafından verilen bu konferans, projenin başından beri vurgulanan çevre okuryazarlığı ve afet güvenliği temalarını akademik ve uzman bir perspektifle taçlandırmıştır.

Nitel Kazanımlar ve Sonuç Raporlaması: Bu uzman konferansı ile projenin bilimsel temeli pekiştirilmiştir. Etkinliğin ve tüm saha süreçlerinin sona ermesiyle birlikte; ön test, son test, saha gözlem formları ve etkinlik değerlendirmelerinden elde edilen tüm veriler konsolide edilmiştir. Bu analizler ışığında projenin hedeflerine ulaşma derecesini kanıtlayan kapsamlı "Nihai Sonuç Raporu" ile resmi kapanış sunum dosyası oluşturularak projenin belgelendirme ve kapanış süreci başarıyla tamamlanmıştır.

12. PROJENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ:

“Küllerinden Yeşerenler” projesi, yalnızca kısa süreli farkındalık etkinliklerinden ibaret değildir. Proje, çocuklarda erken yaşta oluşturulan çevre bilincinin kalıcı hale gelmesini ve bu bilincin okul, aile ve yerel toplum düzeyinde devamlılığını sağlamayı hedeflemiştir. Sürdürülebilirlik beş temel ekseninde planlanmıştır:

1. Eğitsel Sürdürülebilirlik

- Proje sürecinde geliştirilen “**Küçük Çevre Elçileri**” görevli kartları ve katılım sertifikaları proje bitiminden sonra öğrencilere takdim edilmiştir.

2. Kurumsal Sürdürülebilirlik

- Okullar, proje kapsamında her yıl düzenlenecek “Ateşsiz Piknik Günü” veya “Yeşeren Umut Haftası” etkinliklerine ev sahipliği yapacaktır.
→ *Kurumlar arası ortak etkinliklerin yıllık takvimine alınmıştır.*

3. Dijital ve Görsel Sürdürülebilirlik

- “**Ormanın Gözleri ve Kulakları**” adlı kitap erişime açılmıştır, ayrıca kitap basımı, satışı ve gelirinin bağışlanması da yapılacak.
- Bu içerikler, gelecekteki çevre etkinliklerinde örnek materyal olarak yeniden kullanılacaktır.

4. Toplumsal Sürdürülebilirlik

- Çocukların “çevre elçisi” rolü, proje sonrasında okul çevresinde devam etmiştir.
- Ailelerin projeye dolaylı katılımı sayesinde çevre bilinci ev ortamında da sürdürülmüş; okul-aile-toplum etkileşimi güçlenmiştir.

5. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (BM SKA) ile Uyum

Proje, sürdürülebilir kalkınma politikalarıyla doğrudan ilişkilidir:

- **Amaç 4 – Nitelikli Eğitim:** Çocukların çevre farkındalığı ve yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirir.
- **Amaç 13 – İklim Eylemi:** İnsan kaynaklı orman yangınlarına karşı erken yaşta bilinç ve eylem kapasitesi kazandırır.
- **Amaç 15 – Karasal Yaşam:** Orman ekosistemlerinin korunmasına yönelik duyarlılığı güçlendirir.
- **Amaç 17 – Amaçlar İçin Ortaklıklar:** Üniversite, okul, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği ağı oluşturur.

→ *Bu amaçlar doğrultusunda, proje çıktılarının ulusal çevre eğitimi politikalarına katkı sağlamıştır.*

EKLER

EK-1: ÖĞRENCİ BİLGİ VE FARKINDALIK ANKETİ

ÖĞRENCİ BİLGİ VE FARKINDALIK ANKETİ

Sevgili Öğrenci,

Bu form, okulumuzda yürütülen "Küllerinden Yeşerenler" projesi kapsamında yapılan eğitimlerin ne kadar faydalı olduğunu anlamak ve projeyi daha iyi hale getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu bir sınav değildir ve sana not verilmeyecektir. **Kağıda ismini yazmana gerek yoktur.** Cevapların tamamen isimsiz (anonim) olarak değerlendirilecek ve kimseyle paylaşılmayacaktır.

Lütfen soruları kimseden etkilenmeden, sadece kendi bildiklerine ve düşündüklerine göre dürüstçe cevapla. Katkıların, doğayı daha iyi korumamıza yardımcı olacak.

Okulun:

Sınıfın:

BÖLÜM 1: BİLGİ ÖLÇME (Sadece Bir Şıkkı İşaretle)

1. Türkiye'de meydana gelen orman yangınlarının yüzde kaçı ne yazık ki insanların hatalarından (insan kaynaklı) çıkmaktadır?

- A) %16
- B) %53
- C) %84
- D) %96

2. Yok olan toprağın yeniden oluşması çok yavaştır. Sadece 1 santimetre kalınlığında toprağın doğada yeniden oluşabilmesi için tahminen ne kadar süre geçmesi gerekir?

- A) 1 ile 5 yıl arası
- B) 10 ile 50 yıl arası
- C) 400 ile 1000 yıl arası
- D) 5000 yıldan fazla

3. Ormanlar dünyanın akciğerleridir ve oksijen üretirler. Peki, 4 kişilik bir ailenin yaşaması için gereken oksijen ihtiyacını karşılamak üzere kaç ağaca ihtiyaç vardır?

- A) 1 olgun ağaç
- B) 2 olgun ağaç
- C) 7-8 olgun ağaç
- D) 50 olgun ağaç

4. Ağaçlar ormanın dev su depoları gibidir. Yetişkin bir kayın ağacı, tek başına köklerinde ne kadar su tutabilir?

- A) 10 litre (1 kova)
- B) 1 ton
- C) 10 ton
- D) 100 ton

5. Tahminlere göre, dünyada çeşitli nedenlerle sadece 1 dakika içinde ne kadarlık bir orman alanı yok olmaktadır?

- A) 1 basketbol sahası kadar
- B) Yaklaşık 20 futbol sahası büyüklüğünde (14 hektar) bir alan
- C) Sadece 1 ağaçlık alan
- D) 1 Türkiye büyüklüğünde alan

6. "Erozyon" ile "Orman" arasında nasıl bir ilişki vardır?

- A) Ormanlar toprağı kökleriyle tutarak erozyonu (toprak kaymasını) engeller.
- B) Ağaçlar toprağı gevşettiğı için erozyonu hızlandırır.
- C) Erozyonun ormanlarla bir ilgisi yoktur, o sadece deniz kenarında olur.
- D) Ağaçlar büyüdükçe çok ağırlaştıkları için toprağın aşağı doğru kaymasına (erozyona) sebep olurlar.

7. Ormanların havası neden her zaman daha serin ve nemlidir? Ağaçlar yağmur oluşumuna nasıl yardımcı olurlar?

- A) Boyları çok uzun olduğu için yağmur bulutlarına ulaşip onları delerek.
- B) Toprakta aldıkları suyu yapraklarıyla havaya verip nemi artırarak.
- C) Kışın yapraklarını döktükleri için gökyüzünün daha kolay görünmesini sağlayarak.
- D) Ağaçlar rüzgarı tamamen engellediği için bulutların orman üzerinde takılı kalmasını sağlayarak.

8. Yangın ihbar hattının numarası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 155
- B) 110
- C) 112
- D) 177

9. Ormanların sadece ağaçlardan oluşmadığını, bize yemeklerimizde ve sağlığımızda kullandığımız pek çok ürün verdiğini biliyoruz. Aşağıdakilerden hangisi ormanlardan elde edilen bu ürünlerden biridir?

- A) Plastik şişe
- B) Çam fıstığı
- C) Cam bardak
- D) Demir

10. Ormanda kışın yürüyüş yaparken bazı ağaçların tamamen çıplak kaldığını, bazılarının ise "her dem yeşil" kalarak yaz-kış hep yeşil görüldüğünü fark ederiz. Kışın da yemyeşil kalan bu ağaçların yapraklarının en belirgin özelliği nedir?

- A) Yapraklarının el ayası gibi çok geniş olması
- B) Yapraklarının ince, sert ve batıcı bir yapıda olması
- C) Sadece meyve verecekleri zaman yaprak açmaları
- D) Sonbahar gelince bütün yapraklarının tamamen dökülmesi

BÖLÜM 2: DUYGU VE DÜŞÜNCELERİN (Sana Uygun Olanı İşaretle)

İfadeler	 Katılmıyorum	 Kararsızım	 Katılıyorum
1. Doğadayken kendimi mutlu ve huzurlu hissederim.	()	()	()
2. Bir ağacın dalı kırıldığında canım acır gibi hissederim.	()	()	()
3. Çevremde yere çöp atan birini görürsem onu nazikçe uyarırım.	()	()	()
4. Orman yangınlarını önlemek için ben de bir şeyler yapabilirim.	()	()	()
5. Büyüdüğümde doğayı koruyan birisi olacağım.	()	()	()

EK-2: RİSK AVI – DOĞA GÖZLEM FORMU

RİSK AVI – DOĞA GÖZLEM FORMU *Küllerinden Yeşerenler Projesi*

Amaç: Bu çalışma, Akdeniz Üniversitesi Botanik Bahçe alanında yangına sebep olabilecek insan kaynaklı riskleri fark etmeni, bu riskler üzerine düşünmeni ve doğaya karşı sorumluluk bilinci geliştirmeni amaçlar.

Gözlem sırasında hiçbir nesneye dokunma, yerinden oynatma veya toplama.

Gözlemlenen Risk Unsurları

• Riskin Türü:

- Cam parçası
- Sigara izmariti
- Plastik atık
- Kurumuş ot / yaprak
- Diğer: _____

• **Bu unsur burada kalırsa ne olabilir?**

- Yangına sebep olabilir.
- Görüntü kirliliğine sebep olur.
- Doğada kaybolur.

• **Sence bu risk nasıl oluşmuş?**

- İnsan ihmali
- Bilinçsizlik
- Doğal nedenler
- Emin değilim

• **Daha önce bu tür riskleri fark ediyordun mu?**

- Evet Hayır

• **Sence bu risklerin oluşmaması için bireyler ne yapmalı?**

- Atıklar çöpe atılmalı.
- Çöp ataları gördüğümüzde nazikçe uyarmalı.
- Belirlenmiş alanlar dışında piknik yapılmamalı.
- Görmezden gelinmeli.